

Danielpa Qelqan — Kimsa Chunka Tawañiqin

Danielpa qhawayninqa: Huk willakuy ñan kay pachapa historiantaq Diospa taripayninkunantaq qhawarichispa

Jeff Pippenger

2023-12-29

Daniel qillqap ñawpaq suqta capitulonkunaqa Apocalipsis chunka kimsayoqpi allpa uywapa historianta rikuchinku. Estados Unidosqa (allpa uywa) 1798 watapi qallarikurqan, Biblia profeciapi soqtayuq qhapaq suyuta hina, chaypim papadoqa (Apocalipsis chunka kimsayoqpi lamar quchamanta uywa) profético wañuchiq k'iriyinta chaskirqan, hinaspa Biblia profeciapi pispayuq qhapaq suyu hina kamachiyninta tukurqan.

Allpacha uywapaq animalpa historianninqa Diospa taripaykunan qayllaykusqanmanta willakuy historianninqam. Uywapaq animalpa historianninqa qallariyninpi, Diospa investigativo taripaynin qallarín; allpacha uywapaq animalpa tukukuyninpi, Diospa ejecutivon taripaynin qallarín. Diospa investigativo taripaynin qayllaykusqanmanta willakuyqa, qallariyninpi, Apocalipsis qillqapa chunka tawañiqin kapitúlopi kaq ñawpaq angelpa mensajenwanmi rikuchisqa karqan, chaymi 1798 watapi “pacha tukukuypa tiempoman” chayarqan. Diospa ejecutivon taripaynin qayllaykusqanmanta willakuyqa, tukukuyninpi, Apocalipsis qillqapa chunka tawañiqin kapitúlopi kaq kinsa angelkunapa mensajenkunam hina rikuchisqa, chaymi 1989 watapi “pacha tukukuypa tiempoman” chayarqan.

Tukuy “pacha tukukuypi” Danielpa libroqninmanta huk rakikuna kichasqa kachkan. Kay pachapi animalpa qallariy historiapi, 1798 watapi, Danielpa qanchis, pusaq, isqun kaq kapitulukuna kichasqa karqan. Chay kapitulukunaqa Ulai mayu rikuywanmi sut'inchasqa kachkan. Kay pachapi animalpa tukuyin historiapi, 1989 watapi, Danielpa chunka, chunka hukniyuq, chunka iskayniyuq kapitulukuna kichasqa karqan. Chay kapitulukunaqa Hiddekel mayu rikuywanmi sut'inchasqa kachkan. Ima kuti Danielpa libroqnin kichasqa kanman chayqa, chay pacha kawsaq mirayman kimsa patayuq prueba ruraymi apamun.

Hinaspan nirqan: Riy, Daniel; simikunaqa tukukuypi pacha chayamunan kama wichq'asqa, sellosqa kachkan. Achkakunaqa q'umichisqa, yuraqyachisqa, hinallataq pruebaypi churaska kanqaku; ichaqa mana allinkunaqa mana allinta ruwaspalla ruwanqaku: mana mayqin mana allinkunapas unanchanqachu; ichaqa yachaqkunaqa unanchanqaku. Daniel 12:9, 10.

Kimsa patapi qhaway-suyay ruwanaqa t'ikrasqa “cheqaq kay” nisqa hebreo simipa wakichisqanmanmi sayk'un, chay simitaqa hebreo alfabetopa ñawpaq, chunka kimsayuq kaq, hinaspa qhipa qillqakunata huñuspa rurasqanku. Chay hebreo simiqa Diospa kamaq atiyinta rikuchin hinaspa apaykachanmi. Llapa profetay cheqaq-kayqa chay simi patanpi wakichisqam, hina kikinmi Danielpa chunka iskayniyuq kapitulumpi kaq kimsa patapi qhaway-suyay ruwanapas. Chay simiqa manam sapallan Diospa kamaq atiyinta rikuchinchu, aswanpas Jesucristo-tapasmi rikuchin, paymi Cheqaq-kayqa, hinaspa paymi Ñawpaq hinaspa Qhipa, imaynachus hebreo

alfabetopa ñawpaq hinaspa qhipa qillqakuna rikuchisqankuman hina.

Kay pacha allpa animalpa qallariy willakuynin, maypachachus tukukuypa pacha chayamurqan tapuy taripay asuykusqanmanta willakuy 1798 watapi, chayqa rikuchisqa kachkan Apocalipsis chunka tawaq kaqpi ñawpaq angilwan. Apocalipsis chunka tawaq kaqpi ñawpaq angilpa willakuyninqa sapanka kimsa puriyniyuqmi, chaykunaqa cheqaq kaymi, hinallataq chaykunaqa rikuchin kimsa-puriq pruebayta, mayqanwanmi tinkurqan miraykuna, ñawpaq angil 1798 watapi chayamurqan chay pacha.

Hinaqmi rikurirqani huknin angelta hanaq pacha chawpinpi phawachkaqta, wiñay evangeliota apaqta kay pachapi tiyaqkunaman willanampaq, tukuy nacionman, aylluman, rimayman, llaqtamanpas, hatun qapariyninwan nispa: Diosta manchaychis, paymanpas yupaychayta qoychis; juzganan p'unchaynin chayamunña; yupaychaychista qoychis hanaq pachata, kay pachata, lamar qochata, unu pukyukunatapas ruraqman. Apocalipsis 14:6, 7.

Kay pachaqpa tukukuyninpi allpapa uywaqpa willakuynin, ejecutivo taripaypa qayllaykusqanmanta waqaychay chayamurqan pacha tukukuypi 1989 watapi, chayta rikuchin Kimsa Angelkuna Apocalipsis chunka tawañiyuq kapitulumanta. Apocalipsis chunka tawañiyuqpi Kimsa Angelkuna rikuchinku chay kimsa puriyninkunata, chaykunaqa cheqaq kaymi; hinallataq Kimsa Angelkuna rikuchinku chay kimsa-puriyniyuq pruebakuy rurayninta, mayqinchus sayarqan chay mirayta, kawsashaqkunata, kinsa kaq angelpa chayamunankama 1989 watapi.

Hinaspan rikurirqani huk angelta hanaq pacha chawpinpi phawaykachaqta, wiñay allin willakuya apaqta kay pachapi tiyakuqkunaman willanampaq, llapa suyukunamanpas, ayllukunamanpas, simikunamanpas, llaqtakunamanpas, hatun qapariyninwan nispa: Diosta manchakuychik, paymanpas hatunchayta qoychik; paypa taripay pacha chayamunña; yupaychaychiktaq hanaq pachata, kay pachata, lamar qochata, unu pukyukunatapas ruraqta. Chaymanta huknin angel qatirqan, nispa: Babilonia urman, urman, chay hatun llaqta, llapa suyukunaman qaran warmi waqllikuynin phiñakuyniyoq vinonta upyachisqanrayku. Hinaspa kimsakaq angelpas paykunata qatirqan, hatun qapariyninwan nispa: Sichus pipas chay uywata hinallataq lantiyninta yupaychan, hinaspa urqunpi otaq makimpi unanchanta chaskin, chay runaqa Diospa phiñakuynin vinonta upyanqa, mana yakuwan chaqrusqa, paypa sinchi piñakuynin qeruman hunt'asqa kaqta; hinaspan ñak'arichisqa kanqa ninawan, azufriwanpas, ch'uya angelkuna ñawpaqenpi, Corderopa ñawpaqenpipas. Paykunapa ñak'ariynin qosñinpas wiñaypaq wiñaykama wicharin; mana samayniyoqchu p'unchaypas tuta pas, chay uywata hinallataq lantiyninta yupaychaqkuna, sutinpa unanchanta chaskiqkunapas. Kaypin kachkan ch'uya runakunapa muchuykunata muchuspa sayakuyninku; kaypin kachkanku Diospa kamachikuyninkunata waqaychaqkuna, Jesuspa iñiynintapas. Apocalipsis 14:6–12.

Daniel qillqapi kimsa angelkunapa willakuyninkunamanta sayarichisqa kasqanpi ruwasqa kachkan. Chay ruwariqa iskayllataqmi kachkan: hebreo simipi “cheqaq kay” nisqapa kimsan ñiqin puriyninkuna, hinallataq chayman tupaq kimsan ñiqin pruebapa ruwariynin; ichaqa chay pruebapa ruwariyninqa Apocalipsis qillqapa chunka kimsayuq kapitulumanta allpa uywapa historiamanmi mast'arikun (Estados Unidos), hinallataq allpa uywapa iskay waqrakunapa historiamanpas (Republicanism y Protestantismo). Estados Unidospa historianninqa, 1798 watapi qallarispas,

utqay hamuq domingo p'unchaw kamachikuykama puriq, chaylla historiapi pachapinmi qanchis kaq p'unchaw Adventista iglesiapi kawsay tarikun. Chayrayku Daniel qillqapiqa chay ruwariypas kanan tiyanmi, mayqinchus Adventismopa historianta rikuchin, 1798 watapi qallarispas, utqay hamuq domingo p'unchaw kamachikuykama puriqta. Chayta ruwaspanmi, Daniel qillqaqa Apocalipsis qillqapi rikuchisqa kikin profetico historiakunatam reqsichin, chayta ruwaspanpas iskay kaq testigopa willakuyninta hunt'aspa allinchayman churanapaq ñawpaq kaq testigotam qun. Iskay qillqakunapa hunt'asqa allinkayninqa chaylla profetico rikuriyninwanmi ruwakun, mayqinchus Ñawpaq Testamentowan Musuq Testamentopa chawpinpi karqa.

“Jesuspaj kawsayninmanta, wañuyninmanta, kawsarimpuyinmantawan willakuyqa, Diospa Churin kasqan hina, Manaraq Ñawpaq Testamentoppi kaq qhispichiq qillqaspa rikuchisqan mana kaptinqa, manam hunt'asqata qhawachiyta atinchu. Cristoqa Ñawpaq Testamentopiqa musuq Testamentopi hina sut'inmi rikuchikun. Hukninqa hamuq Salvador-manta qhawachin, hukninñataq profetakuna willasqankuman hina hamusqa Salvador-manta qhawachin. Qespichiypa yuyaychasqan sumaqa allinta unanchanapaqqa, Ñawpaq Testamentop qillqakunapa allinta, tukuy sonqowan entiendisqa kanan tiyan. Profetakunapaq ñawpaq p'unchayninmanta hamuq hatun k'anchaymi Cristoq kawsayninta, hinallataq Musuq Testamentop yachachisqankunata sut'inchaywan sumaqa kaywan rikuchin. Jesuspa milagronkunapaq paypa Dios kayninpaq huk pruebam; ichaqa pay pacha runakunapaq Redentornin kasqanpaq aswan kallpayoq pruebakunapaq Ñawpaq Testamentop profeciakunapi tarikunka, Musuq Testamentop historianta tinkuchisqa qhawarisqa. Jesusqa judiokunata nirqan: ‘Qillqakunata mask'aychis; chaykunapin wiñay kawsayta hap'iyta yuyankichis, chay qillqakunapmi ñoqamanta willakun.’ Chay p'unchaykunapiqa manam huk qillqa kasqachu, aswanpas Ñawpaq Testamentop qillqanllam karqan; chayrayku Salvadorpa kamachikuyninpaq sut'ipunin.” Spirit of Prophecy, volumen 3, 211.

“Jesúspa kawsayninmanta, wañuyninmanta, hinaspa kawsarimpuyinmanta historiata” nisqa, Cristopa runakuna rayku rurayninta pisiyachin, hinaspataq kimsa patakunaman testigota qun, chay kimsa patakunapaq “cheqaq kaymi.” Hebreo simipi “cheqaq kay” nisqa simiqa Jesústa rikuchin, paymi ñawpaqpas qhepapas, qallariypas tukukuypas, Alfa hinaspa Omega; chay simi kikinpas ñawpaq qhepa killkakunamanta ruwasqa, chaykunataq kikinta rikuchinku. Ichaqa Alfa hinaspa Omega hina, Jesúsqa imapas tukukuyninta, chaynataq imapas qallariyninwan kuskata rikuchin. Cristopa kawsaynin, wañuynin, hinaspa kawsarimpuyinpaq cheqaq kaymi, imaymana imakunamanta huknin kaq hina, chaykunapaq kimsa patakunawanmi rikuchisqa kanku, ñawpaq hinaspa qhepa patataq iskayninpas “kawsaymi,” imaraykuchus “kawsay” hinaspa “kawsarimpuy” iskayninpas “kawsaymi.” Hebreo simipi chawpi kaq killkaqa alfabetop chunka kimsayuy killkanmi, chunka kimsayuyqa hatarikuypa unanchanmi, Cristopa wañuynintaq Satanaspas hinaspa Adanpa churinkunapa hatarikusqanraykum hamurqan, paypa hatarikusqanman hukllawakusqankurayku.

Jesucristopa Revelaciónninta, Apocalipsis librupi qelqasqapi, runakunapa probacionninku tukukuy qayllapi kichasqa rikuchisqa kachkan; chay pacha kichasqa cheqaq kaykunamanta huk ñawpaq kaqmi kay: Cristoqa “cheqaq kay” kasqan, Alpha hinallataq Omega kasqan, paymi Alpha-Omega sutinta churamun paypa Siminpi kananpaq kamachisqan cheqaq kaykunaman. Panichay White

qelqarqan: “Jesuspaj kawsayninmanta, wañuyninmanta, hinaspa kawsarimusqanmantapas, Diospa Churin kasqa hina, mana hunt’asqata rikuchiy atikunmanchu Ñawpaq Testamentopi kaq pruebakunamanta mana yanapasqa kaspa. Cristoqa Ñawpaq Testamentopi musuq Testamentopi hina sut’ita rikuchisqa kashan,” nispa; chaywan payqa, qhawayta munasqankunapaq, takyachkanmi Apocalipsis chunka tawañiyuq capítulo ukupi kimsa angelkunapa willakuyninqa (chaykunapas kikillan kimsa puriyinman hina sayachisqa kashanku, “kawsay, wañuy hinaspa kawsarimuy” nisqa hina), Danielpa librunpi kaq pruebakuna mana yanapasqa kaspaqa “mana hunt’asqata rikuchiy atikunmanchu.”

Paypasmí rikuchkanmi, Daniel qillqaqa hamuq “Babilonia”-manta willakusqanta, hinaspa Apocalipsis qillqaqa Daniel qillqapi nisqa hinallataq hamusqaña “Babilonia”-manta willakusqanta. Chaymantapas, chay churakuyninqa reqsichin, Apocalipsis qillqata “allinta chaninchaspa yachaypaq”, Daniel qillqataqa “sumaqta, hunt’asqata entiendenam” kasqanta; imaraykuchus Daniel qillqamanta hamuq “hatunchasqa k’anchaymi” Apocalipsis qillqapi “Cristoq kawsayninta hinaspa yachachikuyninkunata” “sut’i kaywan hinaspa sumaq kaywan” rikuchin.

Paypa simikunapas ham yuyayman hina qhawasqa kayta reqsichinman: “Jesúspa milagrokuna,” Apocalipsis libropi rikuchisqa, “Paypa Dios kasqanmanta huk prueba” kasqankuta; ichaqa “Payqa kay pachapa Redentor ninapa aswan kallpayuq pruebakunaqa tarikun” maypichus Daniel libroq profeciankuna “historiawan tupanachisqa” Apocalipsis libroqwan. Aswantaq reqsichikusqa kanman maypachachus “Jesús judíokunaman nirqa: ‘Qillqasqakunata maskaychik; imaraykuchus chaykunapi wiñay kawsayniyuq kasqaykichikta yuyankichik, hinaspa chaykunaqa ñoqamanta testifichakuna kanku,’” chayqa kunan p’unchawpi espiritual judíokunapaq Daniel libroqa Jesucristoq Revelaciónninta testifichaqmi, hinaspa chay revelación, gracia p’unchawkuna tukukuymán qayllayllapi kichasqa, maypichus wiñay kawsay tarikun chaymi.

Daniel qillqaqa rimay willakuykunata churamun, chaykunaqa Apocalipsis qillqapi hunt’achisqa hinam tukunku. Chayqa kimsa pata puriyininkunapi sayasqa kachkan, hebreo simipi “cheqaq kay” nisqapa sut’inchasqanman hina; chayrayku qillqa kikinmi huk pruebayam rikurirun chay miraypaq, maypachachus kay cheqaqkuna kicharisqa hinaspa rikuchisqa kanku. Jesús kikinmi, Alpha y Omega hina, Apocalipsis qillqapa qallariy siminkunapi hinaspa ñawpaq kaq capitulopin sut’i, chiqapta takyasqa rikuchisqa kachkan. Kay artikulokunapas rikuchirqanku Daniel qillqapa capítulo hukniyuqninpi Apocalipsis capítulo chunka tawanpi kaq ñawpaq angelpa willakuyninwan kaqlлатаq profetapaq ruwasqa kayninta hinaspa chayhina kasqanta.

Ñawpaq angelpa willakuyninwan Daniel qillqap huk ñiqin rakhuyin, iskayninkupas reqsichinku kimsa patay pruebay ruwayta, chaymi Alpha y Omegaq señalninqa. Chay rakhuyimi qallarín cheqaq Babilonia cheqaq Judáta atipaykusqanwan, hinallataq chay qillqa pusan qhepa maqanakuykama Babiloniawan Judáwan, Daniel qillqap chunka hukniyuq ñiqin rakhuyinpa qhepa soqta versiculonkuna pi rikuchisqa hina. Chay versiculokunapi espíritu Babilonia espíritu Judáwan atipaykusqa, hina Michael sayariqtin, runaq probaciónninta wisq’akusqa hina. Chay versiculokuna rikuchinku Babiloniawan Judáwan maqanakuy prophetic historiapa tukukuyninta. Chay versiculokunapi wañuchiq ch’akiyoq k’iriy hampikuyin rikuchisqa kachkan.

Chay versícukuna, wañuchi ch'akiq nanaypa hampisqa kayninta willakunku, qallarín Daniel once qillqapa tawa chunka versícukunmanta, chayqa kay simikunawanmi qallarín: “Tukukuypa p'unchawpi.” Chay versícukopi “tukukuypa p'unchaw” nisqaqa 1798 watata rikuchin, chay watapi papadokuna wañuchi ch'akiq nanayninta chaskirqanku. Chaymanta versícukuna willawanchik imaynatas chay wañuchi ch'akiq nanay hampisqa kanan, papadokuna atipaqtin, ñawpaqta awqanman, uray suyuq reyninman (Unión Soviética), iskay ñiqinta yanapaq masinman, sumaq allpaman (Estados Unidos), kinsa ñiqinta víctimaman, Egiptoman (Naciones Unidas). Tawa chunka pichqa versícukopi papadokunaqa (hanaq suyuq reynin), tukukuyninman chayan, mana pipas yanapananpaq. Chay versícukunapi papadokunapa wañuchi ch'akiq nanayninpa hampisqa kayninpa willakuyninqa qallarín papadokunapa urmayninwan 1798 watapi, tukukuntaq papadokunapa qhipa hatariyninwan hinaspa urmayninwan. Chay pasajepa kichariyninmanta wisq'ayninkama kachkan chay versícukunaqa chawpipi kaq hatarikuq mana kasukuyta reqsichinku.

Hebreokunapa “chiqaq kay” nisqapa siminqa, hebreo alfabetoq ñawpaq qillqanmanta, chunka kimsayoq qillqanmanta, hinaspa qhipa qillqanmanta huñusqa kasqanwan rurasqa karqan. Chunka kimsayoqqa huk yupaymi, hatarikuq kayta unanchaspa, ñawpaqmanta qhipakama kaq historiatapas unanchan. Daniel paq libroyninpi profeciapa qhipa pasajenpiqa, libroq qallariyninpi ñawpaq versícukunapi rikuchisqa kaq kikillan maqanakuyumi rikuchisqa kashan. Chay versícukunaqa huk ñiqi capitulota qallarichin, maypichus tarisun chiqaq kay nisqa kimsa pataman pruebaman churana ruwayta. Hinaqtin qhipa pasajepitaq tarisun chay kikillan kimsa patakunata: papadoq ñawpaq urmayninwan qallarisa, papadoq qhipa urmayninwan tukukun, hinaspa chawpinta qhawaykusqa kashan qhipa p'unchaykunapa hatarikuy.

Danielpa chunka hukniyuq t'aqap XI nisqapi qhepa soqtayuq versícukunapiqa, cheqaq kayman huk iskay kaq testigupas kachkan; ñawpaq kaq geográficu atipaq kallpa, papadokunaqa atipananpaq waqllinankuraq karqan chinkachispa (uray llaqtapa rey), dragónpa kallpanpa huk unanchanmi, hina kashan kimsa geográficu kallpakunamanta qhipa kaqpas (Egipto). Chay wañuypaq nanaymanta aliyachisqa kananpaq munasqa kimsa patapi atipayqa, qallarín uray llaqtapa reymanta, atheísmo nisqapa dragón kallpanpa unanchan kasqanrayku; hinaspa chay kimsa kallpakunamanta qhipa kaq, Egiptowan rikuchisqa, Bibliapi dragónwan tinkisqa atheísmopaq hatun unanchanmi. Cheqaqtapuni, chay pasajepa tawa chunka kaq versícukunpi “uray” nisqaman tikrasqa simiqa “negeb” nisqanmi, mayk'aqkunaqa Egipto nisqaman tikranti. Chay kimsa hark'aykunaqa cheqaq kaypa sellonta apachkan, imaraykuchus ñawpaq hark'ayqa qhipa hark'aymi. Chawpipi kaq kallpaqa sumaq allpam (Estados Unidos) nisqanmi. Estados Unidosqa maypinchus domingo p'unchay kamachikuy contra hatarikuypaq ruwasqa kan chaymi, hinaspa Estados Unidospa unanchan, qallariyninpiqa, chunka kimsayuq colonia-kunam karqan.

Alfa hinallataq Omega hinallataq sut'inchasqan Danielpa qillqanpi lliwman chayamun, hinaspataq Testamentoq qhipa qillqanwan huñusqa kaspas, Jesucristoq divinidadninta takyachin chay testigota qun. Daniel qillqapa chunka iskayniyuq kapitulumanta rimarisa, hinaspataq qillqa kicharisqa kaq miraypi pasan kimsa patayuq pruebamanta rimarisa; Danielpa qillqanpa ruwasqan ch'akayninmanta revelacionta mana chaskiyqa, mana allin runakuna nisqakunawan yupasqa

kaymi. Testamentoq qhipa qillqapa chunka tawa niyuq kapitulumanta rimarispá, Danielpa qillqanpa ruwasqan ch'akayninmanta revelacionta mana chaskiyqa, animalta hinaspa paypa rikch'ayninta yupaychaqkuna nisqakunawan yupasqa kaymi.

Apocalipsis libroqa sut'ita riman, gracia p'unchay tukukunankama manaraq chayamuchkaptinmi Jesucristoq Revelacionnin kichasqa kan, hinaspa Jesucristoq Revelacionnenqa Daniel libroq ruwasqan churaynin kichasqa kaytapas hap'in.

“Runakunaq yupaychasqan, suyukunapa rurayninkunawan hinallataq llapallanpaq kamachiy atinyiyuq qhapaq suyukunapa pakasqa yachayninkunawan cargaychasqa kaspá, Danielqa Diosmanta yupaychasqa karqa Paypa kachamusqan hina, hinaspataq achka rikuchisqakuna qosqa karqa jamuq watakunaq pakasqa misteriokunamanta. Musphay propheciasninkuna, paypa sutinta apaq libropa 7manta 12 kamachikama qillqasqanman hina, manam hunt'asqatachu entiendisqa karqa profeta kikinpaqpas; ichaqa kawsayninpi llamk'asqan tukukuymán qayllaykuspa, kusikuypaq assuransata qosqa karqa: ‘p'unchaykunapa tukukuyninpi’—kay pachaq historianta wisq'achiq pacha tukukuyninpi—wakin kuti kutimuspalla saquesqa kasqa wasinpi churasqa kananpaq. Manam qosqachu karqa llapan imatapas entiendenanpaq, imakunataq Dios rikuchirqan diospa munayninmanta. ‘Simikunata wisq'ay, librotataq sellay,’ nisqa karqa payman profecía qillqasqankunamanta; chaykunapa sellasqa kananpaq karqa ‘pacha tukukuyninkama.’ ‘Puriy ñanniykipi, Daniel,’ nisqataq angelqa huk kutikama kamachirqan Jehovápa cheqaq willakuqninman; ‘imaraykuchus simikunapa wisq'asqa hinaspa sellasqa kachkan pacha tukukuyninkama.... Qamqa puriy ñanniykipi tukukuyninkama: samaytaq qamqa, hinaspataq p'unchaykunapa tukukuyninpi saquesqa kasqaykipi sayanki.’ Daniel 12:4, 9, 13.”

“Kay pachak p'unchaykunapa tukukuyninman qayllaykaptinchikqa, Daniel qillqasqanmanta willakuy qhawaykunapa sapallan ñawpaqman churana yuyayniykuta mañanku, imaraykuchus kawsashanchik pacha kikinta riman. Chaykunawan kуска tinkuchisqa kananmi musuq Testamentopa Qhepa qillqan yachachikuyninkuna. Satanásqa achka runakunata pusarqan creenankupaq Danielpa qillqasqanpi, hinallataq Juan reveladorpa qillqasqanpi willakuy qhawaykuna mana entiendenanpaq kasqanta. Ichaqa nisqanqa sut'inmi: kay willakuy qhawaykunata yachayman churayman huk sapa bendición hamunqa. ‘Yachaqkuna entiendenqaku’ (versículo 10), nisqaqa Danielpa qhawariyninkunamanta rimarqan, qhepa p'unchaykunapi kicharisqa kananpaq; hinaspataq Cristoqa sirviente-nin Juanta qosqan revelaciónmanta, Diospa llaqtanpa pusakuyninpaq sapa watakunapi, promesaqa kayhinan: ‘Kusisqa kashan ñawirisqaqa, hinaspa kay willakuy qhawaypa siminkunata uyarispa, chaypi qillqasqa kaqkunata waqaychaqkunaqa.’ Apocalipsis 1:3.” Profetas y Reyes, 547.

Paqarin p'unchaymanta paypa tiemponman rimarispá, Hermana White nerqa: “kay pacha historiapa tukukuyninman qayllaykuchkaspanchik”, “yachaqkuna entiendenqaku,” nispa, “Daniel qillqasqan profeciakunaqa ñuqanchikpa sapaq atencionninta mañan, imaraykuchus kawsashanchik hinalla tiemponmanmi tupan.” “Achka revelacionkuna hamuq watakunapa pakasqa misteriokunamanta. Sutimpi sutichasqa librupa qanchis chunka iskayniyuq capitulokunamanta chunka iskayniyuqkama pay qillqasqan musphay profecíankunaqa,” “qhipa p'unchaykunapi kichasqa kananpaqmi.”

Danielpa qillqa kichasqa kaptin, kimsa pataman rakisqa mayllakuy rurayta paqarichin; chaymi prueban chay mirayta, Judá ayllupa León runankunaman Danielpa qillqanta qusqan pacha kawsashaqtin. Apocalipsis chunka kaqpi, Hermana White willawanchik uraykamusqa angelqa “Jesucristo mana aswan pisi kaq runachu” kasqanta. Apocalipsis chunka kaqpi, angelqa makinpi kichasqa huk uchuy qillqayuq karqa, chayta Juanman hap’iy hinaspa mikhuyninpaq kamachisqa kasqanwan. Chay qillqaqa Judá ayllupa León nisqawan kichasqa karqa, payqa Jesucristo mana aswan pisi kaq runachu; chayrayku, Juanman mikhuyninpaq kamachisqa qillqaqa Danielpa uchuy qillqan karqa.

“Judá ayllumanta Leónmi liwruta kicharirqan, hinaspan Juanman qhipa p’unchaykunapi ima kasqanta qhawachinanta qorqan.

Danielqa churakayninpi sayarirqan testimoniunta apanampaq, chayqa wisqasqa karqan pacha tukukuynin tiempokama, ñawpaq angelpa willakuynin kay pachaman willakusqa kananpaq. Kay asuntokunaqa mana tukukuq chaninniyuqmi kay qhepa p’unchaykunapi; ichaqa “askha runakuna pichasqa, yuraqyachisqa, hinallataq pruebaypi churashqa kanqaku,” “millay runakunaqa millayta ruwaspa qhepakunqaku: mana mayqen millay runapas entiendenqachu.” Ancha cheqanmi kayqa! Huchaqa Diospa leyin p’akiymin; chaymi Diospa leyinmanta qhapaq k’anchayta mana chaskiqkunapaq mana entiendenqachu ñawpaq, iskay ñiqin, kimsa ñiqin angelkunapa willakuyninkunata. Danielpa qillqaqa Juanman revelasqasqapi kichasqa karqan, chaymanta ñawpaqman pusawanchik kay pachapa historiata tukuchi qhipa escenakunaman.

“¿Wawqekunachus yuyarinqakuchu ñoqanchikqa qhipa p’unchaykunapa ancha manchaykunapi kawsashanchikta? Apocalipsis-ta liyiy Danielwan kuskapi. Kay imaymanakunata yachachiychis.” Testimonios para los Ministros, 115.

Danielpa qhelqenpa estructuranmanta revelasqanta mana chaskiy, kunan pasqachisqa kashaqtin, chayqa mana allin runakuna nisqa rikhurisqakunawan kуска kaymi. Danielpa ñawpaq soqta capitulonkuna sut’inchanku profético estructurata, mayqinchus representakullan Adventismoq profético historiata, kay pachapa uywata, Isaías qhelqenpa iskay chunka kinsayoq capitulonpi qanchis chunka simbólico watakunata, Protestantismopa chaymanta Republicanismopa iskay waqrakunata, ñawpaq angelpa qatinqin angelpa mensajenkunapa profético historiata, hinallataq kinsa angelkunapq mensajenkunapa historiata. Danielpa qhepa soqta capitulonkuna reqsichinku profético mensajekunata, mayqinkunachus pasqachisqa kanku tukuy kay ñawpaqta rimarisqa historiakunapa qallariyninpi hinaspa tukukuyninpi.

Danielpa ñawpaq kaq capítuloqa ñawpaq angelpa kuyuriyninpa willakuyninmi, allpa animalpa historiata qallariyninpi. Ñawpaqmanta kimsakama capitulokunaqa kinsa kaq angelpa kuyuriyninpa willakuyninmi, allpa animalpa historiata tukukuyninpi. Tawa kaq capítuloqa ñawpaq kaq capitulowan tupachisqa kanan, qallariy hina; pichqa kaqwan suqta kaq capitulokunataq ñawpaqmanta kimsakama capitulokunawan tupachisqa kanan, tukuy hina. Qanchis, pusaq, isqun kaq capitulokunapi yachay yapakuynin rikuchisqaqa ñawpaq kaq capitulowan tupachisqa kanan qallariy historiapim. Chunka, chunka hukniyuq, chunka iskayniyuq kaq capitulokunapi yachay yapakuynin rikuchisqataq ñawpaqmanta kimsakama capitulokunawan tupachisqa kanan tukuy historiapim.

Sapa siq'ipi, kay aplicaciónqa allpa uywapa qallariy historianta reqsichin huk, tawa, qanchis, pusaq hinaspa isqon capitulokuna hina. Chay aplicaciónllataq reqsichin allpa uywapa tukuyin historianta hukmanta kimsa cama capitulokuna, pichqa, soqta hinaspa chunka mantapacha chunka iskayniyoqkama capitulokuna hina. Chay hinaqa, Danielpa libronqa allpa uywapa qallariyninpas tukuyinpas hina rikuchisqa kachkan.

Chaymantapas allpa uywapa qallariyninqa chaymanta reqsisqa kanman Daniel qillqapa huk ñiqin kapitulonwan, tawa ñiqin kapituluqa huk ñiqin kapitulopa hawanman riyananrayku (siki siki hawanpi). Qanchis, pusaq, isqun ñiqin kapitulukunaqa hinallataq huk ñiqin kapitulopa hawanman riyanan. Chayrayku, allpa uywapa historianta qallariyninqa Daniel qillqapa huk ñiqin kapitulonwan rikuchisqa kachkan.

Chaynamanta, kay hinallataq pacha animalpa tukukuyninwanpas. Pacha animalpa historiankunapa tukukuyninqa rikuchisqa kachkan hukmanta kimsa kapitulukamak, chaymanta pichqa, suqta, chunka, chunka hukniyuq, chunka iskayniyuq kapitulukunaqa ñawpaq kimsa kapitulukuna patapi yapaymanta willakunankupaq kachkan (sikiq patapi sikiq hina); chayrayku pacha animalpa historiankunapa tukukuyninqa Danielpa ñawpaq kimsa kapitulukunanpi rikuchisqa kachkan.

Daniel qillqap huk ñiqin capitulonqa qallariyta rikuchin, hinaspa chaymanta capitulokuna hukmanta kimsa kama tukukuyninta rikuchinku; huk hinaspa kimsa nisqa churasqaña sut'inchán, Daniel qillqap profético churasqañanqa, Apocalipsis chunka tawayuq capitulopi kimsa angelkunap profético churasqañanwan kichikan kasqanta. Chaypi, Danielpi hina, ñawpaq angelqa huk sapan historiata rikuchin, ichaqa hinallataq kimsa angelkunap historiankumanta huk kimsa ñiqin partellataqmi. Chay pachallapi, kay reqsiy, kimsa hinaspa huk huñuyta sut'inchaspa hinaspa kallpanchaspa, hebreo simipi “cheqaq kay” nisqa simip churasqañantapasmi rikuchin; chayqa mana Cristo sapallatachu, nitaq Diospa kamaq atiyñillantaqa, aswanpas kimsa patayuq pruebay hinaspa chuyañchay ruwaytapasmi rikuchin, chaymi Daniel qillqap huk ñiqin capitulopin rikuchisqa kashan, hinaspataq yapamanta Daniel qillqap hukmanta kimsa kama capitulokunapinpas.

Jesus, payqa cheqaq kaq, paymi hinallataq Ñawpaq ñiqinpas qhipa ñiqinpas; chayraykutaq, ñawpaq angilpa kuyukuyninpa historianninqa kikin letra-hina kutimun kimsa angilkunaq historianninpi. Chaymi profecía nisqaman hina allin churanapaq Danielpa ñawpaq kimsa kapitunkunata Danielpa huk kaq kapitun pataman, imaraykuchus qallariyqa sapa kuti tukukuyninta rikuchin. Chayhinaqa Danielpa libronqa tukupun “huch'uy libro” angilpa makinpi kaqman, imaraykuchus Danielpa “huch'uy libro” nisqaqa hunt'asqa rikuchiyta atin Danielpa huk kaq kapitullallapim.

Qatiq qillqapiqa Danielpa librunmanta yachayta hamuq qillqapiqa qatipasaqku.

Rey kamachikuyta hunt'ananpaq kamachisqa kurakakunapa maskasqan ukhupiq kasharqanku Danielpas, masinkunapas. Kamachikuymán hina paykunapas wañuyninkuta chaskinankupaq kasqanta willasqanku chayqa, “yuyaywan, yachaywan” Daniel tapurqan Ariochmanta, reyniqa waqaychakuq soldadokunapa umalliqninmanta: “¿Imaraykutaq kamachikuyqa kayhina usqhaylla rey manta llusqsimun?” nispa. Ariochqa willarqan payman reypa musphachikuyninta

admiraypaq musquyninmanta, hinallataq ñawpaqmantapacha aswan hatun atiniyta churakusqan runakunamanta yanapaynin mana tarisqanta. Chayta uyarispataq, kawsayninta makinpi apaqhina, Danielqa reypa ñawpaqman yaykurqan, mañakurqantaq tiempo qosqa kananta, Diosninta mañakunampaq, musquyta hinallataq chaypa ima ninanta payman rikuchinampaq.

Kay mañakusqamanqa kamachiq qhapaq runaqa allinta ari nispa chaskirqan. “Chaymantataq Danielqa wasinman rirqa, hinaspan Hananiahman, Misaelman, Azariahmanpas, paywan kуска puriq masinkunaman, chay imata yachachirqan.” Tukuyninkum llaqt’ap k’anchayninmanta yachayninmantapas paqarimuq Yachaypa Qullqimantan yachayta maskharqanku. Paykunapa iñiyninkuqa kallpayoqmi karqa, Dios paykunata maypichus kasharqanku chayman churashasqanta yachaspa, paypa ruwanasninta ruwashasqankuta, hinaspa ruwaq kaypa mañakusqankunata hunt’ashasqankuta yachaspa. Sasachakuykunapi, manchakuykunapipas, sapa kuti paymanmi kutirqanku pusayta, amachakuytapas mañakuspa; paytaq mana hayk’aqpas chinkaq yanapaq hina rikurirqan. Kunanqa sonqonku llakikuywan huch’uychasqa kaspera, kay pachapa Juezninman musuqmanta tukuy kayninkuta qopurqanku, payta mañakuspa kay sapaq pisi p’unchawpi qespichiyta qosqankuta. Hinaspa manam yanqapaqchu mañakurqanku. Mayqen Diostachus yupaycharqanku, chay Diosmi kunanqa paykunatapas hatuncharqan. Señorpa Espiritunmi paykunapa hawanpi samaykurqan, hinaspan Danielman “tuta rikuy” ukhupi kamachiqa musquyninpas, ima ninantaq chaypas, rikuchisqa karqan.

“Danielpa ñawpaq ruwasqanqa karqa Diosman agradeseqmi, payman qhawarisqa revelacionta qusqanrayku. ‘Diospa sutin bendisqasqa kachun wiñaypaq wiñaykama,’ nispa waqyarqan; ‘yachaypas kallpapas Paypa kanku: Paymi tiemponkunata, mit’akunatapas tikrachin: reykunatam hurqun, reykunatatq churaykun: yachaytam qun yachaqqunaman, entiendenqa yachaynintataq qun chay entiendeyta yachaqqunaman: ukhu, pakasqa imakunatam Pay rikuchin: tutayapi imachus kasqanta yachan, k’anchaytaq Paywan tiyakun. Qantam agradecekuyki, alabuykitaq qampaqmi, aylluy taytakunaypa Diosnillay, qanmi yachayta kallpatapas qoykuwarqanki, kunantaq yachachiwanki imatachus qanmanta mañakurqaniku chayta: kunanqa reypa asuntonta noqaykuman riqsichiwashankiku.’” Prophets and Kings, 493, 494.